

ЕЛЕМЕНТИ СТРАТЕГІЇ ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Обґрунтовано актуальність посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва в Україні. Визначені головні вимоги до розробки стратегії посилення фінансово-економічної безпеки підприємств. Встановлено послідовність формування сукупності стратегічних пріоритетів суб'єктів підприємництва щодо посилення їх життєздатності в умовах конкурентного середовища. Ідентифіковані елементи стратегії (а саме – мета, операційні цілі, заходи їх досягнення та суб'єкти реалізації) посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів комерційної господарської діяльності, їх характеристика та послідовність виконання.

Ключові слова: підприємництво, суб'єкти, фінансово-економічна безпека, стратегія забезпечення, елементи стратегії.

Y. V. SHUSHKOVA

Lviv institute for interregional academy of personnel management, Lviv, Ukraine

ELEMENTS OF ENTREPRENEURSHIP SUBJECTS FINANCIAL AND ECONOMICAL SAFETY STRATEGY STRENGTHENING

The actuality of entrepreneurship subjects financial and economical safety strengthening in Ukraine is grounded. Main requirements to development of enterprises financial and economical safety strategy strengthening are certain. The sequence of aggregate strategic priorities for business entities in relation to their viability strengthening forming in the conditions of environment competition is set. The elements (a purpose, operating-rooms of purpose, measures of their achievement and subjects of realization) of financial and economical safety strategy strengthening for subjects of commercial economic activity, their description and sequence of implementation are identified.

Keywords: entrepreneurship, subjects, financial and economical safety, strategy of providing, elements of strategy.

Постановка задачі. За сучасних умов розвитку вітчизняних суб'єктів підприємництва, для яких характерні невирішені наслідки фінансово-економічної кризи, інфляційні процеси та зменшення купівельної спроможності населення, викривлене конкурентне середовище внаслідок «співпраці» бізнесу і влади, що створює інколи непереможні проблеми у доступі інших підприємств до ринків та господарських ресурсів, навіть прав діяльності, малокеровані процеси розвитку ринків та цільових ринкових сегментів, монополістів, які, володіючи надмірним фінансовим потенціалом, витісняють з ринку менш ліквідні та конкурентоспроможні суб'єкти господарювання, надмірні монополізація та тінізація, питання фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва стають вирішальними. Без вирішення цієї проблеми функціонування кожного підприємства об'єктивно не можливе. Фактично фінансово-економічна безпека та життєздатність представників вітчизняного бізнесу все більше стають практично тотожними завданнями. Але для забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єкти підприємництва мають володіти сучасними методичними рекомендаціями у цій сфері. Важливе стратегічне значення тут мають навички щодо розробки і реалізації стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки представників вітчизняного бізнесу.

Аналіз досліджень та публікацій. Концептуальні засади фінансово-економічної безпеки на різних рівнях ієрархії управління економікою знайшли своє висвітлення в роботах таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як І. Аніщенко [1], З. Варналій [2], Т. Васильців [3], А. Гаврилюк [4], А. Горбунов [5], М. Єрмошенко [6], В. Зянько [7], М. Камлик [8], А. Козаченко [9] та ін. Зокрема, у працях цих авторів розглядаються питання визначення сутності категорії фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва, окреслюється перелік її загроз та індикаторів оцінювання рівня, обґрунтовуються пріоритети та методи її зміцнення.

Виділення невирішених частин. Проте сучасні умови посттрансформаційного етапу розвитку економіки України, ускладнення фінансових відносин внаслідок світової фінансово-економічної кризи актуалізують потребу в розробці та реалізації дієвих заходів зміцнення фінансово-економічної безпеки суб'єктів вітчизняного підприємницького сектору. Крім того, зміни в стані розвитку економік регіонів України, реалізації державної політики їх економічної безпеки, зміни в системі державного регулювання підприємництва потребують удосконалення теоретико-методологічних засад і прикладних механізмів розробки стратегічних рішень в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва.

Формулювання цілей. Метою статті є визначення та обґрунтування сутнісних характеристик стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва та її елементів.

Виклад основного матеріалу. Негативними проявами недостатньо розвинутої системи фінансово-економічної безпеки підприємництва у нашій державі є: малі обсяги доходу (виручки) від реалізації продукції (надання послуг) підприємств таких видів економічної діяльності, як готелі та ресторани, операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям, сільське господарство,

мисливство та лісове господарство; від'ємний фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування у всіх (крім сільського господарства, мисливства та лісового господарства) видах економічної діяльності; перевищення обсягів зобов'язань підприємств над їх дебіторською заборгованістю у всіх крім сільського господарства, мисливства та лісового господарства видах економічної діяльності; низька рентабельність операційної діяльності суб'єктів підприємництва у всіх секторах економіки та від'ємна у готельно-ресторанному бізнесі, операціях з нерухомим майном, оренді, інжинірингу та наданні послуг підприємцям; велика частка підприємств, які не здійснювали діяльності та частка збиткових суб'єктів підприємництва; мала середньомісячна заробітна плата у готельному і ресторанным бізнесі, сільському господарстві, мисливстві та лісовому господарстві; високий рівень зносу матеріально-технічної бази підприємств.

Забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва обумовлює створення таких умов, згідно яких створено належні можливості їх функціонування та сталого розвитку, здійснюється планування та реалізуються заходи, спрямовані на недопущення настання кризового стану. Крім того, довготривале і ефективне функціонування, розвиток суб'єктів підприємництва базуються на стратегічному плануванні, заснованому на спробах керівництва підприємств передбачати результати й фактори їх функціонування, запобігати небажаним подіям та попаданню підприємств в ризикові ситуації. Враховуючи, що життєздатність підприємств є складним економічним поняттям та включає не тільки існуючі і планові показники, але й базується на минулому, важливо включити роботу з формування системи управління фінансово-економічною безпекою до усіх стратегічних і планових документів підприємств.

Згідно теорії систем, планування можна розглядати як процес в якому можливості, ресурси системи пристосовуються до змін зовнішнього й внутрішнього середовища. Таким чином, стратегічне управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів підприємництва є процесом формування й ухвалення стратегічних рішень в довгостроковій перспективі залежно від стану як самої системи життєздатності підприємств, так і зовнішнього конкурентного середовища.

Важливо зазначити, що стратегія управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів підприємництва не може бути спрямована тільки на ліквідацію, запобігання загрозам, або на відновлення системи після їх реалізації. Альтернативи протистояння загрозам у діяльності підприємств мають закладатись вже безпосередньо в цілях й функціях, які розробляє система управління ними.

Вказане обумовлює гостру потребу та своєчасність розробки і реалізації стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва у найближчі 5 років. Ця стратегія має розцінюватись керівництвом підприємств як система накопичення, обробки й систематизації інформації про чинники їх розвитку та вплив на них зовнішнього середовища, яка постійно удосконалюється та дозволяє ухвалювати стратегічні рішення для їх своєчасного врегулювання, а якщо фактори необоротно переходять в стан загроз, розглянути можливості їх врегулювання відповідно до цілей, функцій, принципів функціонування та розвитку підприємств.

Зазначимо, що стратегія посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва має базуватись на відповідних теоретичних засадах процесу стратегічного управління, тобто містити загальну мету, цілі, аналіз сильних та слабких внутрішніх сторін, зовнішніх можливостей і загроз, дослідження стратегічних альтернатив, обрання однієї чи декількох з них, підбір тактичних заходів її реалізації тощо.

В рамках аналітичного етапу стратегія забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва повинна передбачати комплекс робіт зі збору інформації про можливі загрози, постановки завдань й визначення цільових функцій. Після визначення останніх визначаються критерії ефективності.

Для належного виконання суб'єктами господарювання своїх вагомих функцій, забезпечення стійкої довгострокової життєздатності, високої конкурентоспроможності необхідним є дотримання ряду вимог, які визначаються концепцією фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва.

Вимога захищеності системи управління підприємством обумовлює необхідність існування комплексної концепції життєздатності, в рамках якої повинна бути вироблена політика захисту його інтересів з використанням якої буде сформовано механізм фінансово-економічної безпеки, який являє собою способи реалізації політики захисту інтересів підприємства в умовах, які складаються на ринку.

Орієнтація системи управління підприємством на забезпечення його фінансово-економічної безпеки передбачає, що управлінські рішення, які приймаються у будь-якій сфері господарсько-фінансової діяльності мають обов'язково розглядатись і отримувати оцінку з точки зору їх впливу на здатність підприємства до функціонування як у існуючому періоді часу, так і у перспективі.

Реалізація вимоги альтернативності управлінських рішень передбачає, що підготовка кожного управлінського рішення на підприємстві повинна враховувати варіанти впливу на можливий розвиток підприємства, його структуру та основні показники фінансово-економічної безпеки.

Вимога адаптивності системи управління підприємства означає, що ця система повинна своєчасно враховувати існуючий стан та зміни у ресурсному забезпеченні, вплив факторів зовнішнього середовища, галузевих змін, рівня конкурентоспроможності і фінансової стійкості підприємства та інших параметрів.

Стратегічна орієнтація в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємства на довгостроковий та раціональний розвиток зобов'язує приймати управлінські рішення із врахуванням не

лише існуючої сукупності чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, але й передбачати заходи з захисту інтересів підприємства у перспективі.

Загалом алгоритм формування системи стратегічних пріоритетів суб'єктів вітчизняного підприємництва у сфері посилення їх фінансово-економічної безпеки повинен здійснюватись у чітко визначеній послідовності. Так, вихідні засади формування системи стратегічних пріоритетів фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва мають базуватись на інформаційній базі, зібраній в результаті внутрішнього аналізу про стан та динаміку розвитку підприємств, результатів діагностики зовнішніх конкурентних чинників, а також порівнянні одержані значень із базовими критеріями та індикаторами життєздатності. Результатом аналізу стане виявлення негативних тенденцій розвитку та життєздатності підприємств, в тому числі щодо перевищення цих негативних тенденцій порогових значень відповідних показників.

На основі узагальнення результатів внутрішнього аналізу (показників рівня та тенденцій розвитку підприємств) формується перелік позитивних і негативних аспектів щодо рівня розвитку та, відповідно, фінансово-економічної безпеки підприємств.

Зовнішній аналіз дозволяє виявити причини негативних тенденцій розвитку підприємств, у тому числі, зумовлених можливим агресивними чи ефективними діями головних конкурентів, а також дією інших зовнішніх чинників впливу (рівень тінізації економіки та криміналізації суспільства; легітимність права власності та його недоторканість; рівень розвитку ринкової інфраструктури, фінансово-кредитної системи, судової системи; сформованість мережі інституцій фізичної безпеки підприємництва та наявність відповідної правової бази у цьому напрямі тощо).

Вважаємо, що на основі результатів зовнішнього та внутрішнього аналізу керівництву вітчизняних суб'єктів бізнесу потрібно сформувати (або відкоригувати існуючі) базові принципи та концептуальні засади стратегії забезпечення їх фінансово-економічної безпеки, а розробку стратегічних цілей посилення фінансово-економічної безпеки доцільно здійснювати у розрізі найбільш важливих характеристик сталої діяльності підприємств.

Додамо, що наступний етап алгоритму формування стратегії фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва повинен передбачати розробку і реалізацію безпосередньо тактичних заходів, у тому числі з урахуванням специфіки розвитку та існуючого стану ринкового конкурентного середовища.

Зауважимо, що вагомим завданням для підприємств є також здійснення систематичної діагностики та моніторингу характеристик і показників їх життєздатності і на їх основі – коригування системи стратегічних пріоритетів у цій сфері. Кількісна оцінка останніх має на увазі вирішення таких завдань: вибір системи показників оцінки сфер фінансово-економічної безпеки; формування граничних значень показників у рамках окремих стадій життєвого циклу підприємств; формування комплексної оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємств та її шкалювання.

Важливо зазначити, що при розробці як стратегії, так і безпосередньо механізму забезпечення належного рівня фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва необхідно обов'язково дотримуватись основних системоформуючих принципів такої системи, якими є: принцип неперервності удосконалення та розвитку системи забезпечення фінансово-економічної безпеки; принцип комплексного використання усього арсеналу засобів захисту, у всіх структурних елементах виробничо-господарської системи підприємств і на всіх етапах технологічного циклу; принцип надійності (рівномірності захисту у всіх складових системи з точки зору рівних обсягів загроз); принцип розумної достатності (забезпечення раціонального використання можливостей підприємств на базі ранжування загроз та виділення у відповідності з рангом визначених ресурсів для забезпечення прийняттого рівня фінансово-економічної безпеки); принцип успішності вирішення проблем функціонування та розвитку підприємств; принцип ешалонування (формування послідовних меж (етапів) захисту при комплексному використанні арсеналу засобів та методів захисту); принцип оптимальності чи прогресивності (регламентує застосування математичних, аналітичних, програмних, статистичних та інших методів); принцип узгодженості та організованості (досягається через стимулювання мотивації та зручності, простотою роботи системи; успішна робота системи за умови підготовки користувачів та дотримання ними всіх встановлених правил; налагодження постійної готовності до ліквідації усіх негативних ситуацій економічного характеру); принцип гнучкості (можливість зміни окремих елементів без суттєвих змін системи загалом).

У відповідності до наведеного головною метою стратегії посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва визначимо створення умов для безпечного функціонування підприємств, належних показників ефективності їх фінансово-господарської діяльності та забезпечення сталого розвитку.

Досягненню цієї мети слугуватиме виконання таких цілей підприємств, як: (1) збільшення обсягів надання послуг і реалізації продукції, а також покращення місця підприємств на ринку; (2) забезпечення прийняттого рівня запасу фінансово-економічної безпеки; (3) формування страхового та резервного фонду у розмірі не менше 25% від доходу підприємств; (4) забезпечення належного рівня фінансової стійкості та ліквідності; (5) здійснення інвестицій у техніко-технологічну базу; (6) посилення інноваційності продукції та технологічного процесу; (7) покращення системи ризик-менеджменту.

Реалізувати будь-яку стратегію на практиці можливо лише через чітке усвідомлення та

використання засобів реалізації. Тому з метою виконання цілей стратегії посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва їх керівництву необхідно реалізувати домінантні заходи, які полягають у такому: (1) покращення якості та підвищення рівня конкурентоспроможності послуг і продукції за рахунок збільшення обсягів виробництва; (2) постійне планування та моніторинг відхилення фактичного обсягу доходу від розрахункового у критичних обсягах діяльності підприємств; (3) започаткування практики формування резервного та страхового фонду за рахунок виділення на ці цілі визначеного відсотка від чистого прибутку; (4) постійне планування та моніторинг показників фінансової стійкості і ліквідності; (5) планування, проектування та поступова заміна виробничих потужностей; (6) започаткування практики співпраці з навчальними та науково-дослідними закладами, проведення комунікативних заходів, спрямованих на розробку та впровадження у виробничий процес інновацій; (7) створення відділів ризик-менеджменту та започаткування практики прогнозування і відхилення ризиків за всіма напрямками діяльності суб'єктів господарювання.

Відповідно до принципів менеджменту, будь-які заходи будуть неефективними, якщо не налагодити належного контролю за їх реалізацією. Відповідно політика посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва має передбачати засоби контролю реалізації стратегії, до яких віднесемо: належний розподіл функцій, повноважень та відповідальності між працівниками, відповідальними за виконання стратегії гарантування фінансово-економічної безпеки; запровадження практики моніторингу рівня фінансово-економічної безпеки підприємств, зокрема з метою: оцінки рівня та динаміки інтегрального показника і часткових складових безпеки; визначення результативності заходів стратегії загалом та кожного зокрема; аналізу факторів їх впливу на фінансово-господарську діяльність підприємств в цілому.

Крім того, зазначимо, що для посилення вагомості вказаної роботи на вітчизняних суб'єктах підприємництва необхідно створити постійно діючу робочу групу з забезпечення їх фінансово-економічної безпеки під керівництвом генеральних керівників та з підзвітністю спостережливій раді.

Пріоритетним завданням робочої групи є уточнення та затвердження стратегії посилення фінансово-економічної безпеки. В подальшому з періодичністю один раз на квартал (або півроку) на засіданнях робочої групи варто обговорювати хід реалізації стратегії, коригування її заходів (у разі необхідності) чи обсягів їх фінансування, вплив заходів, що реалізуються на головні показники фінансово-господарської діяльності підприємств, ефективність заходів, а також вирішувати проблеми, що виникають на шляху реалізації стратегії. Додамо, що вся ця робота має бути спрямована на своєчасний і ефективний моніторинг ризиків фінансово-економічній безпеці, а також обрання правильного курсу розвитку підприємств з огляду на важливі зміни ринкового конкурентного середовища.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Відтак, доведено гостру потребу та своєчасність розробки і реалізації стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки вітчизняних суб'єктів підприємництва. Головною метою таких стратегій має стати створення умов для безпечного функціонування підприємств, належних показників ефективності їх фінансово-господарської діяльності та забезпечення сталого розвитку. Досягненню цієї мети слугуватиме виконання таких цілей як: 1) збільшення обсягів надання послуг та реалізації продукції, а також покращення місця підприємств на ринку; 2) забезпечення прийняттого рівня запасу фінансово-економічної безпеки; 3) формування страхового та резервного фонду у розмірі не менше 25% від доходу; 4) забезпечення належного рівня фінансової стійкості та ліквідності; 5) здійснення інвестицій у техніко-технологічну базу; 6) посилення інноваційності послуг та технологічного процесу; 7) покращення системи ризик-менеджменту.

В подальших дослідженнях необхідно сконцентрувати зусилля на обґрунтуванні тактичних рішень та заходів щодо посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва в Україні.

Література

1. Аніщенко І.В. Оцінка ефективності реалізації та фінансове забезпечення програм розвитку малого бізнесу в регіоні / І.В. Аніщенко, Ю.Б. Пінчук // Економіка та держава, 2005. – № 10. – С. 29–33.
2. Варналій З.С. Мікрокредитування малого підприємництва : [монографія] / З.С. Варналій, С.Г. Дрига, Л.Л. Тарангул. – Ірпінь : ВПЦ «Київський університет», 2008. – 144 с.
3. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : [монографія] / Тарас Григорович Васильців. – Львів : Арал. – 386 с.
4. Гаврилюк А.М. Формування системи управління економічною безпекою підприємства / Анжела Миколаївна Гаврилюк // Економіка та держава. – 2005. – № 10. – С. 43–45.
5. Горбунов А.А. Взаимодействие властных и предпринимательских структур: теория и практика : [монографія] / А.А. Горбунов, Г.И. Касаткин ; под ред. Аркадия Антоновича Горбунова / СПб. : МФИН, 2005. – 368 с.
6. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави : національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : [монографія] / Микола Миколайович Єрмошенко. – К. : ВЦ КНТЕУ, 2001. – 309 с.
7. Зянько В.В. Інноваційне підприємництво : сутність, механізми і форми розвитку : [монографія] / Віталій Володимирович Зянько. – Вінниця : Універсам-Вінниця, 2008. – 397 с.

8. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : [навч. посіб.] / Микола Ілліч Камлик. – К. : Атіка, 2005. – 431 с.

9. Козаченко А.В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения / А.В. Козаченко, В.П. Пономарев, А.Н. Ляшенко. – К. : Либра, 2003. – 280 с.

References

1. Anishchenko I. V., Pinchuck Yu. B. Otsinka efektyvnosti realizatsii ta finansove zabezpechennia program rozvytku malogo biznesy v regioni, *Ekonomika ta derzhava*, 2005, Vol. 10, pp. 29-33.
2. Varnaliy Z. S., Dryga S. G., Tarangul L. L. Mikrokredivyvannia malogo pidpreymnytstva, Irpin': VPTs Kyivskiy Universitet, 2008.
3. Vasylytsiv T. G. Ekonomichna bezpeka pidpreymnytstva Ukrainy: strategiya ta mehanizmy zmitsnennia, Lviv: Aral, 2008.
4. Gavryliuk A. M. Formoovannia systemy upravlinnia ekonomichnoyu bezpekoyu pidpreymnytstva, *Ekonomika ta derzhava*, 2005, Vol. 10, pp. 43-45.
5. Gorbunov A. A., Kasatkin G. I Vzaimodeystvie vladnyh i predprinimetskikh struktyr: teoriya i praktika, Sanktpiterburg: MFIN, 2005.
6. Yermoshenko M. M. Finansova bezpeka derzhavy: natsionalni interesy, realni zagrozy, strategiya zabezpechennia, Kyiv: VTs KNTEU, 2001.
7. Zan'ko V. V. Innovatsiynе pidpreymnytstvo: sytnist', mehanizmy I formy rozvytku, Vinnytsia: Universum, 2008.
8. Kamlyck M. I. Ekonomichna bezpeka pidpreymnyt'skoi diyal'nosti, Kyiv: Atika, 2005.
9. Kozachenko A. V., Ponomariov V. P., Liashenko A. N. Ekonomicheskaya bezopasnost' predpriyatiya: sushchnost' I mehanizm obespecheniya, Kyiv: Libra, 2003.

Надійшла 19.02.2014; рецензент: д. е. н. Васильців Т. Г.

УДК 336.77:338.432(045)

В. Р. ВОЛОЩУК

Кам'янець-Подільське відділення ПАТ «Брокбізнесбанк»

А. М. КАЦАН

Хмельницьке відділення «Укрексімбанк»

ТЕНДЕНЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

У ринкових умовах банківські установи мають стати активними учасниками і партнерами у кредитуванні сільськогосподарських підприємств. Для подолання труднощів у секторі сільськогосподарського кредитування необхідно максимально враховувати особливості аграрного виробництва та кругообігу засобів виробництва при виборі форм і методів кредитування; базові принципи кредитування й об'єктивні вимоги галузі щодо обґрунтованості строку, обсягу, вартості кредиту, своєчасності його надходження, порядку погашення та сплати відсотків за користування ним; сприяти поширенню використання важливих для сільськогосподарських підприємств видів кредиту.

Ключові слова: форми, методи, кредит, проценти, ставки, капітал, банк.

V. R. VOLOSHCHUK

Kamyanets-Podilsky PJSC "Brokbiznesbank"

A. M. KATSAN

Khmelnytsky Branch "UkrEXIMBank"

TRENDS IN LENDING AGROINDUSTRIAL PRODUCTION

In market conditions bank institutions must become active participants and partners in crediting of agricultural enterprises. For overcoming of difficulties in the sector of the agricultural crediting it is necessary maximally to take into account the features of agrarian production and circulation of capital at the choice of forms and methods of crediting goods; base principles of crediting and objective requirements of industry in relation to validity of term, volume, credit cost, to the timeliness of receipt, order of redemption and payment of percents for the use by him; instrumental in distribution of the use of important for agricultural enterprises types of credit.

Keywords: forms, methods, credit, interest rate, equity, bank.

Постановка проблеми. Нестабільність економічної ситуації в державі негативно вплинула на сферу банківського кредитування. Банківські установи, які постраждали у кризовий період від неповернення позик, з пересторогою ставляться до кредитування, особливо сільськогосподарських підприємств. Незважаючи на життєво державною заходи процес кредитування господарюючих суб'єктів даної галузі майже призупинився, динаміка процентних ставок залишається невідконтрольною, кредитна політика є досить слабкою ланкою державного регулювання, а теоретичне підґрунтя даного питання не відповідає вимогам сучасності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання кредитування аграрних підприємств є предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців, зокрема: В.М. Алексейчука, О.Д. Василика, М.Я. Дем'яненка, С.С. Осадця, А.М. Поддєрьогіна, П.Т. Саблука та ін.